

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

5. Quo tempore claruerit Iuditha.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

Alij vt Serarius ad calcem lib. 4. Regum, hos Pontifices, ordine proponit: Neream, Odeam, Sellum, Helciam, Saraiam, Iofedech. At verò Nicephorus Const. trip. Chron. p. 2. cap. 16. sic recenset Pontifices. 10. Azarias, qui prohibuit Oziam ingressu in loca sacra, 11. Vrias fidelis Isaia: 12. Somnas prauus & libidiniosus tempore Ezechia: regis, 13. Eliazim, Sellum F. 14. Chelcias sub Iosia rege optimo. 15. Sareas & c. Hic etiam consideranda est genealogiam Pontificum, quae textitur 1. Paralip. 6. v. 12. Achitob genuit Sadoc, Sadoc genuit Sellum, Sellum genuit Helciam, & Helcias genuit Azariam, Azarias genuit Saraiam & Saraiam genuit Iofedech.

6. Hæc animo complexus existimo in primis Catalogum illum Pontificum quem nobis exhibet Nicephorus, non esse magni momenti, cum sit valde cumulus, & præter alios omittat Sellum, siue Saldunum, qui Helciam præcessit. Deinde Nicephorus suum Eliazim vocat Sallumi filium; Eliacim autem, de quo in Isaia fuit Helcia: filius. S. Hieronymus sensu literali, Sobnam vocat quætorum & dispensatorem thesaurorum domus Dei: allegoricè per Sobnam intelligit Synagogam incredulam; per Eliacim, Ecclesiam, cuius caput Christus est, ad quem gloria Sacerdotij transferenda erat. Sic S. Hieronymus neque Sobnæ, neque Eliacimo summum arrogat Sacerdotium. Quare antea via mihi incedere videntur, qui Eliacimum summum Sacerdotem suum Iosue, tempore Xerxis ad Iuditham deditur, quàm alij, qui hinc in tenebris deprehensi, probabili quidem, sed non illustri coniectura, Sobnam & Eliacim sub Manasse casu extraordinario factos Pontifices putauerunt, horumque posteriorem ad nostram Heroïnam venisse suspi-

Nicepho-
rus expli-
catur.

Conclusio.

QVÆSTIO V.

Quo tempore claruerit Iuditha.

¶ Si ex dictis ferè pateat huius quæstionis resolutio: perspicuitatis nihilominus gratia, discretè ponitur: de qua plerique omnes notant duas esse generales sententias, dum aliqui Iudithæ historiam Babylonicæ captiuitati præponunt; postponunt alij. Præponunt, & Manassæ temporibus imputant Salomon sub finem tom. 16. Peterius lib. 1. in Daniele, Bellarminus in Chronologia, & lib. 1. de Verbo Dei, cap. 12. Gretserus in defensione eiusdem loci, Serarius Iudith 1. q. 2. Gordon. cap. 10. Chron. nam. 33. Petauus lib. 12. cap. 26. Salianus ad an. m. 33. 44. num. 7. laudatque in hanc sententiam Turfellinum, & monet ex opinione Genebrardi Iuditham floruisse regnante Sedecia: Ioannis vero Benedicti, Codomanni, Verronij, Ziegleri, sub Iosia.

Quidam
putant ante
captiuitatem Baby-
lonicam.

ippi

ologia
tamenti

V
a.

Quidam
post eam.

2. Hanc historiam, eo tempore, quo Cyri successores in Persia
bant accidisse censent S. Augustinus, lib. 18. de ciuit. cap. 26. Eusebius
nico, Beda de 6. ætatib. Sulpitius lib. 2. sacra historia, Hngo, Historia
stica, Carthusianus Iudith 1. Lyranus ibidem & Tobiaz vltimo. De
Eccl. Scrip. lib. 1. cap. 2. p. 2. lib. 3. cap. 5. p. 3. Mercator in sua Chron.
Compendio, quos fideliter citat, & sequitur Tornielus ad an. m. 1000.
His in communi assentiuntur Glycas 2. p. Annal. Otho Frisingensis
15. Suidas cum Africano V. Iudith. Ribera in cap. 2. Nahum. Tamerlanus
est, non omnes auctores iam recensitos inter se conuenire, de paruo
farum rege, sub quo Iuditha heroicum suum facinus in Holoferne
3. Temporibus vel Sedecia vel Iosia, Holoferne a Iuditha occisa
non arbitror: erat enim ista Heroïna tunc ætate adhuc vigente, vixitque
105. In omni autem spatio vitæ eius, non fuit, qui perturbaret Israél. & post mortem
nis multis, Iudith 16. v. 30. Iosias non nisi 31. annos regnauit: cum gra-
bra calamitas in Iudæos incubuit, vt sacra pandunt historiae. Multo
nus sub Sedecia Iudæis pace longa gaudere licuit, secuto mox Babilonia
excidio, & Babylonica transmigratiōe.

Non sub
Iosia aut
Sedecia.

4. Et si verò Iuditha dicatur puella, cap. 12. v. 12. ac sapiens à pulchra
lauderetur; non inde tamen colligo eam tunc 20. aut 30. solom annos
se, cum non tam natura, quam singulari Dei munere, eum splendore
ciem consecuta videatur. cap. 10. v. 4. Nihilominus credibile est, eam
sumum quinquagenariam aut circiter quando sustulit Holoferne
vixisse, annis prope 55. Si inde addantur multi anni quibus post mortem
Iudæi hostiles incurfus non senserunt, colligentur à cælo Holoferne
finem Iudaicæ pacis, anni fermè 60. vt quod minimum est, in dubio
plū stabat, & Eliacim munere Pontificio fungebatur. Quorum tamen
dubio latebat S. Augustinum, Eusebium, Bedam, ac proinde multo
nō possum, eos Iuditham ad Cyrum vel Cambysen retulisse. Eusebius
ad Olymp. 62. sic de Cambyle scribit: istum aient ab Hebrais secundum
nosorem vocari, sub quo Iudith historia conscribitur. Eadem etiam Beda
3431. S. Augustinus loco citato: per idem tempus, inquit, etiam illa scripta
scripta sunt in libro Iudith. Vbi rō illud tempus, latè accipit, pro eo factum
Iudæorum captiuitate regnabat apud Persas Cyrus & Darius, quos
meminit. Itaque probabile est, hos auctores nihil aliud voluisse, quam

Non sub
Cyro, aut
Cambys.

5. Ad Cambysen istam historiam trahunt nonnulli, vt Lyranus
Glycas, Frisingensis, Driedo, Mariana; Sedenim neque ad Cyrum, neque
Cambysen reuocari potest. Siquidē istis imperantibus, nec tempore
liacim Pontifex Ierosolymis; Holoferne autem in Iudæam intrare
plū stabat, & Eliacim munere Pontificio fungebatur. Quorum tamen
dubio latebat S. Augustinum, Eusebium, Bedam, ac proinde multo
nō possum, eos Iuditham ad Cyrum vel Cambysen retulisse. Eusebius
ad Olymp. 62. sic de Cambyle scribit: istum aient ab Hebrais secundum
nosorem vocari, sub quo Iudith historia conscribitur. Eadem etiam Beda
3431. S. Augustinus loco citato: per idem tempus, inquit, etiam illa scripta
scripta sunt in libro Iudith. Vbi rō illud tempus, latè accipit, pro eo factum
Iudæorum captiuitate regnabat apud Persas Cyrus & Darius, quos
meminit. Itaque probabile est, hos auctores nihil aliud voluisse, quam

13.
H. Phil

Iron
Tese

A 1
17

sub regibus Persarum floruisse, & Hebræos errare, si (quod nonnulli asserunt) Cambysen purant eundem fuisse cum eo Nabuchodonosore, cuius Ducem Holofernem Iuditha peremit.

6. Neque gesta hoc libro contenta ad Dariū Hystaspis remittuntur: quia reges illas, quæ hic inuasæ dicuntur, pacificè tegebat, vt ex primo Esdræ, & Herodoti lib. 3. colligere licet, & eo imperante Pōtifex erat Iosue. Nec est, quod Salpūto assentiamur, arbitranti, hæc sub Ocho contigisse: hoc enim imperante neque Eliacim Pontifex erat, neque Iudæis tanta pax esse potuit, quantam historia Iudith fuisse declarat.

7. Dæ sunt residua opinioniones meo iudicio probabiles, quarum altera sub Manasse, altera sub Xerxe, hæc contigisse putat. In hanc posteriorem pronior sum, auctores & rationes, q. 2. num. 6. secutus. Certum est enim per id tempus, & Pontificem fuisse Eliacim, & pacem diurnam Iudæis concessam. Solum in hac parte mirum cuiquam videri posset, quod Arphaxad & Nabuchodonosor tantos motus ciere, tantas vires colligere potuerint, quantæ hoc libro narrantur. Xerxe ad imperij clauum residente, priscis auctoribus alium hac de re fidentibus. Verum incredibile non est, tum Xerxem ad alia distractum, aut non potuisse, aut certis de causis noluisse, duorum istorum principum dissidia impedire. Auctores profani, vt præclarum Iudithæ factum, aliaque multa; ita & hæc sine mendacio prætermiserunt.

8. Sed nec minores difficultates occurrunt ijs, qui hæc Manassis temporibus inscribunt: aut enim Deioces, quem isti Arphaxadam fuisse putant occisum esse Nabuchodonosore; aut non: si prius dixeris, falsæ erunt omnes omnino antiquorum de annis Deioceæ supputationes, vt patet ex q. 1. & 2. si posterius; tunc 70. hic falsus erit, aut ita obscurus, vt interpretatione minimè consueta indigeat. Idem est de Templo, quod Græcus ante hanc tragædiam euersum fuisse commemorat. Duodecim argumentis, quæ nobis obijciuntur, commode satisficit Torniellus ad an. m. 3372. & ex dictis haud difficile responderi potest.

Neque sub Dariō Hystaspis.

Sub Xerxe floruisse videtur Iuditha.

Vix sub Manasse.

Uppi

ologia
tamenti

V

IN CAP. V. v. 7. & 9.

Vers. 7. Hic primum in Mesopotamia habitauit. Græcus habet: & fugerunt in Mesopotamiam, & incoluerunt ibi dies multos. Hinc aliqui colligere volunt, Abrahamum quinquennio Charris habitasse: sed malo hos dies multos ad illos 20. annos applicare, quibus Iacob cum vxoribus, & paulatim succrescente familia apud Labanum mansit, vt suo loco annotaui.

Iacob 20³ annis habitauit in Mesopotamia.

Vers. 9. Descenderunt in Aegyptum, illicque per quadringentos annos sic multiplicati sunt, &c. Ista habitatio fuit 430. annorum, qui completi (non inchoati) fuerunt in Aegypto.

Habitatio Hebræorū in Aegypto.

in Ægypto, vbi à descensu Iacobi, vsque ad Exodum Hebræi non vltra nos morati sunt, iuxta notas in Exodi cap. 12. ver. 40. Vt utrumque ab uno mero rotundo 400. neglectis 30. annis, quia hi parum ad rem proficere ferebant. Simili phrasi vsus est Iephthæ ludicum 11. v. 16. si trecenno nos, à possessione terræ Amorrhæorum ad sua tempora numerantur, summæ decrant circiter 34. anni.

IN CAP. XVI. v. 8.

*Luditha
etas fuit
105. ann.*

Mansit autem in domo viri sui annos 105. In Græco: & seruit in domo nos centum quinque. Non est lentus, quod hos omnes annos post obitum in eius domo transegerit; sed quod ibi vsque ad annum vitæ mimum quintum permanerit. Ita hunc locum explicat Serarius q. 1. lib. 12. cap. 26. beneque addit, hanc loquendi rationem in sacris litteris frequentem esse. Simili modo S. Augustinus lib. 16. de ciu. cap. 14. dicitur de annis 205, quos Thare patrem Abrahami in Haran vixisse computat Gen. 11. v. 32. Non sic, inquit S. Doctor, accipiendum est, quod omnes dies ibi egerit: sed quia omnes dies vitæ suæ, qui fuerunt annorum quinque ibi compleuerit. Eandem doctrinam repetit eodem lib. cap. 24. sequuntur Menochius & Bonferius Gen. 15. ver. 13. Cornelius in verborum rem. 25. v. 11. Bellarminus lib. 1. de Verbo Dei cap. 12. Salianus ad annum. 3. Quam interpretationem approbant, qui Ludithæ vitam annorum 105. niunt, Sulpitius lib. 2. hist. Athanasius in Synopsi, Zonaras lib. 1. Annot. bene colligit Serarius hallucinari in primis Wittakerum, dum scripturae vite ultimo, legimus Luditham vixisse supra annos 105. deinde apud S. Augustinum quidem hanc vixisse annos 150. sed Scriptoris errore, qui pro 105. pro 150. scripsit.

IN CAP. XVI. v. 30.

*Quomodo
hac sint
intelligen-
da.*

In omni autem spatio vitæ eius, non fuit, qui perturbaret Israël, & postea multis annis. Fieri quidem potuit, ut quoad Luditha vixit, tranquillitas Persarum regibus durauerit: non existimo tamen hanc sententiam rigido accipiendam esse. Qui enim sub Manasse Holofernis inuadunt, haud facillè id concesserint, cum anno 14. Ezechias, Sennacheriborum Iudæos exercuerit: inde regnavit Ezechias annos 13. Manasses 2. Iosias 31. quo occiso, sublata est Iudæorum tranquillitas, anno fere 10. in Iudæam Sennacheribus irrupit. Taceo regem Manassen interuenturam, non sine regni turbatione Babylonem abductum fuisse. Postquam omnis apud Iudæos vexationis expertus, toto illo tempore viguit, quæstionem, Luditha in viuis fuit, & diu post obitum illius, eo seruit, quæstionem apud Danitas idolum Michæ dicitur, omni tempore, quo fuit in domo.

H. Phil

Siron
v. 17. Jes.

A 1
17

Id. 18. v. 31. ubi dem explicauit, ita ut, qui post Iudithæ triumphum 80. circiter annos pacis computauerit, is eam non ampliori temporis spatio, quam ferat horum verborum complexio, definite videatur.

NOTÆ ET QVÆST. CHRONOL.

IN LIBRVM ESTHER

CAPVT I. VJ.

In diebus Assueri, qui regnauit ab India vsque AEthiopian.

QVÆSTIO

Quisnam hic Assuerus.

CRO hac de re opiniones circumferuntur, quarum duæ priores istum Assuerum atque adeo totam Estheris historiam liberationi Babylonicæ præponunt, reliquæ postponunt. 1. Assuerum hunc Astyagem fuisse autumat. 2. Darium Medum. 3. Cambysem. 4. Dariũ Hyastaspis. 5. Xerxem. 6. Artaxerxem Mnemonem. 7. Ochum. 8. Longimanum. 2. Primæ opinioni ad hærens Mercator, istum Assuerum eundem cum Astyage fuisse asserit, sed sine ratione: nam Astyages Medus fuit. Assuerus autem cap. 16. ver. 10. ait: Aman filius Amadathi, & animo & gente Macedo alienusque à Persarum sanguine, & pietatem nostram sua crudelitate commaculans, peregrinus à nobis susceptus est. Quibus verbis se Persam ostendit, ut bene Bellarminus & Petauius, adque ex tota huius libri serie constare asserunt. Hinc idem Assuerus cap. ultimo, v. 14. suum regnum absolute Persarum, & suos subditos vocat eos, qui fideliter Persis obediunt, ver. 23. Quibus loquendi formulis, Medi cum rerum potirentur, ut commodè non poterant. Deinde Astyages imperium suum ab India vsque AEthiopiam non extendit, quod fecit Assuerus Estheris, qui & Artaxerxes dicitur, initio cap. 12. 13. 16. Hoc autem nomen Persarum esse proprium, nonnulli asserunt, ac monent eos minimè audiendos, qui dicunt regem Medorum Græcè Artaxerxem vocari, Tob. 1. v. 15. ubi enim expressè nomen Assueri retinetur, in editione Sixtina ἀσού, & in alijs quibusdam ἀσούρ.

Varia opiniones.

Non fuit Astyages.

3. Ha

ippi

ologia
tamenti

V